

Kansallinen lapsistrategia

Pääsihteeri Johanna Laisaari, VNK

Suomen ensimmäinen kansallinen lapsistrategia

- Suomeen on valmistunut ensimmäinen kansallinen lapsistrategia.
- Parlamentaarisessa komiteassa saavutettiin poliittinen yksimielisyys lapsen oikeuksien edistämisestä yli hallituskausien.
- Lapsistrategian tavoitteena on rakentaa
Kaikkien lasten Suomi

Lapsistrategian kaksi vaihetta

- 1) **Varsinaiseen lapsistrategiaan** kirjattiin pitkän aikavälin tavoitteet ja toimet.
 - Parlamentaarinen valmistelu
- 2) **Strategian toimeenpanosuunnitelmaan** kirjataan hallituskauden (tai vastaavan lyhyemmän aikavälin) tavoitteet, toimet ja niiden voimavarat.
 - Virkavalmistelu

Lapsistrategian valmistelu

- Yhteistä työtä tehty laajasti koko valmistelun ajan
 - Seurantaryhmä
 - Virkamiestyöryhmä
 - Lapset ja nuoret

Strategian avainteemoja

syrijintä

Lasten
osallisuus
yhteiskunnassa

lasten läheis- ja
vertaissuhteet

perheen riittävä
toimeentulo

eriarvoisuuden
torjunta

lasten suojelu
väkivallalta

Lapsiin
kohdistuvien
vaikutusten
arviointi

työn ja perheen
yhteen-
sovittaminen

Lapsibudjetointi

haavoittuvassa
asemassa
olevien lasten
oikeuksien
turvaaminen

varhaiskasvatus
ja koulutus

lasten ja
perheiden
sosiaali- ja
terveyspalvelut

Lasten oikeus
tulla kuulluksi
ja saada tietoa

Lasten vapaa-aika
ja harrastukset

Strategia perustuu kolmeen pääajatukseseen

1. Strategialla luodaan aidosti lapsi- ja perhemyönteinen, lapsen oikeuksia kunnioittava Suomi.
2. Lapsen oikeudet ja asema vakiinnutetaan niin, että lapset huomioidaan johdonmukaisesti kaikessa poliittisessa ja tosiasiallisessa toiminnassa muiden yhteiskunnan jäsenten rinnalla ja että lapset saavat tietoa heille kuuluvista oikeuksista.
3. Haavoittuvassa asemassa olevien lasten asema turvataan ja heidän tarpeensa tunnistetaan paremmin.

Lapsistrategia: Kaikkien lasten Suomi

- Keskeistä on tukea kaikkien lasten oikeutta myönteiseen tulevaisuuteen ja heidän osallisuuttaan yhteisöissä ja yhteiskunnassa.
- Lasten oikeuksia kunnioittavassa Suomessa tuetaan lasten, perheiden ja yhteisöjen voimavaroja ja kriisinkestävyyttä ja turvataan lapsen oikeudet hyvin vaikeissakin olosuhteissa.

Kansallisen lapsistrategian toimeenpanosuunnitelma

The logo consists of a white, rounded, pill-shaped container with a slight 3D effect, set against a green background. Inside the container, the word "LAPSI-" is written in a bold, green, sans-serif font, and the word "strategia" is written below it in a smaller, green, sans-serif font.

LAPSI-
strategia

Toimeenpanosuunnitelma (1/2)

- Kansallinen lapsistrategia on tarkoitettu ohjaamaan **hallituskausittain laadittavaa toimeenpanosuunnitelmaa**.
- Toimeenpanosuunnitelmassa yksilöidään tarkemmin, millä toimenpiteillä strategisia linjauksia edistetään kullakin **hallituskaudella**.
- Toimeenpanosuunnitelma valmisteltiin **eri hallinnonalat** kattavana virkatyönä ja hyväksyttiin valtioneuvoston yleisistunnossa 7.10.2021

Toimeenpanosuunnitelma (2/2)

- https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163541/VN_2021_81.pdf?sequence=4&isAllowed=y (suomeksi)
- https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163542/VN_2021_82.pdf?sequence=4&isAllowed=y (ruotsiksi)

Toimeenpanosuunnitelman toimenpiteet (1/3)

- Toimeenpanosuunnitelmassa asetettiin lisätoimenpiteitä, joita strategian linjausten toteuttaminen tällä hallituskaudella edellyttää.
- Toimenpiteet ovat:
 - konkreettisia
 - toteuttamiskelpoisia käytettävissä olevassa ajassa

Toimeenpanosuunnitelman toimenpiteet (2/3)

- Osa toimeenpanosuunnitelmassa asetettavista toimenpiteistä on suunnattu rakenteiden kehittämiseen ja hyvien käytäntöjen vakiinnuttamiseen, osa taas uusien mahdollisuuksien kartoittamiseen ja mallintamiseen.

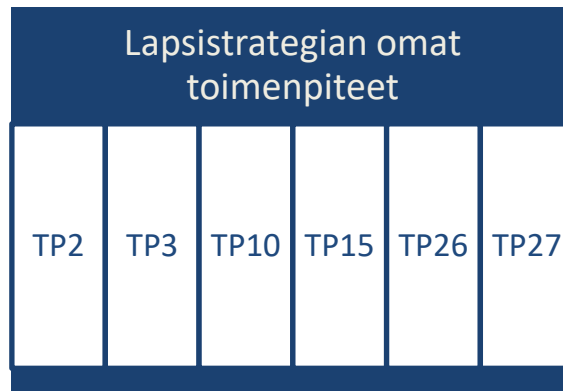
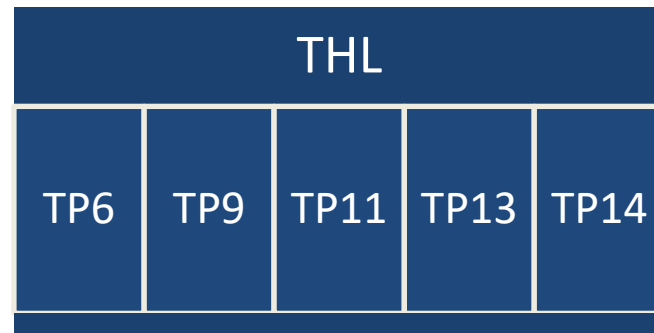
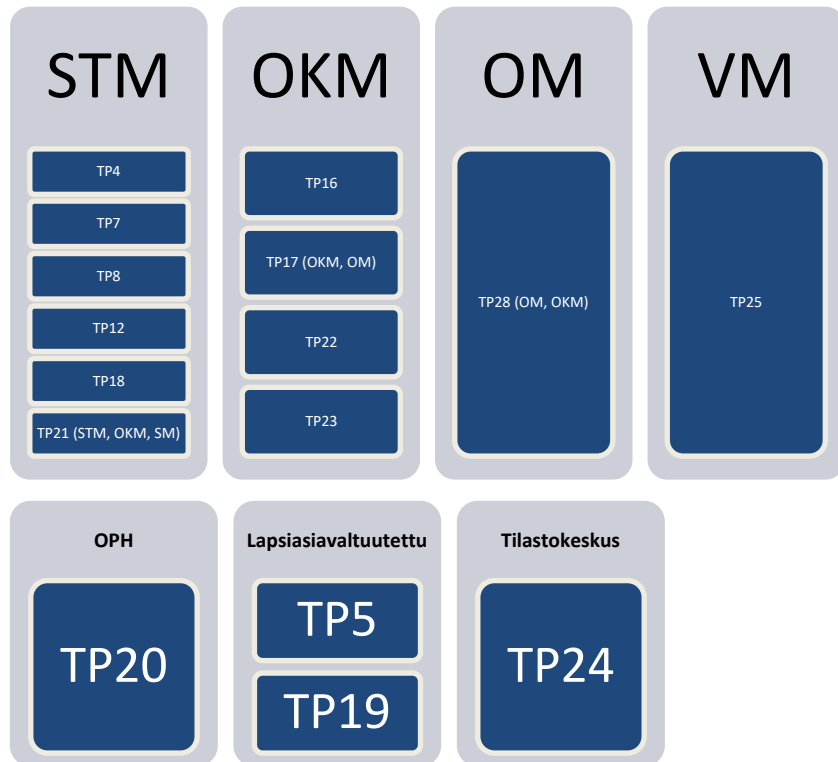
Toimeenpanosuunnitelman toimenpiteet (3/3)

- Toimenpiteet täydentävät sitä laajaa työtä, jota lapsen oikeuksien edistämiseksi jo tehdään yhteiskunnan eri aloilla.
- Toimenpiteiden toteutuksessa onkin tärkeää tähdätä vahvaan yhteistyöhön eri toimijoiden välillä, jotta toimeenpanolla voidaan aidosti saavuttaa strategian tavoitteet.

Uusi toimenpiteitä on 30 kappaletta

- Jokaiseen osa-alueeseen on pyritty saamaan toimenpiteitä
- Haavoittuvassa asemassa olevat lapset on huomioitu
- Osallisuus on sekä toimenpiteinä mukana että toimenpiteiden sisällä mukana

Kansallisen lapsistrategian toimenpiteiden toteuttajatahot

Kansallinen lapsistrategiayksikkö (1/2)

- Kansallisen lapsistrategia -toiminnon perustamiseen ehdotetaan 0,5 miljoonaa euroa.
 - Hallitusohjelman mukaisesti lapsistrategialla vahvistetaan hallinnon ja päätöksenteon lapsenoikeusperusteisuutta.
- Kansallisen lapsistrategiayksikön sijoituspaikka on seuraavalla hallituskaudella STM.

Kansallinen lapsistrategiayksikkö (2/2)

- Tehtäviin kuuluvat lapsistrategian toimeenpanon koordinaatio, arviointi, seuranta ja johtaminen.
- Lapsistrategian tarkoituksena on muun muassa lisätä lapsivaikutusten arviointia, lapsibudjetointia, lapsen oikeuksien koulutusta, tietojen keräämistä, joten näiden osa-alueiden aktiivisesta edistämisestä muodostuu keskeinen osa työtehtävistä.

Kansallinen lapsistrategia ja osallisuus

The logo consists of a white, rounded, pill-shaped container with a slight 3D effect, set against a green background. Inside the container, the word "LAPSI-" is written in a bold, green, sans-serif font, and the word "strategia" is written below it in a smaller, green, sans-serif font.

LAPSI-
strategia

Osallisuus lapsen perus- ja ihmisoikeutena

- Lapsen osallisuus ei ole vain yhteiskunnallinen vaan myös oikeudellinen kysymys.
- Osallisuuden vahvistaminen perustuu kansainvälisiin ihmisoikeusvelvoitteisiin, ja kansallinen lainsäädäntö pyrkii varmistamaan, että osallisuus toteutuisi lasten ja nuorten arjessa.

Osallisuus lapsen perus- ja ihmisoikeutena

- Nykyinen, lapsen oikeuksia ja subjektiutta korostava lapsikäsitys auttaa tunnistamaan osallisuuden sidonnaisuuden kansainväliseen ja kansalliseen sääntelyyn.
- Lapsen oikeus osallistua on keskeinen lapsia koskeva perus- ja ihmisoikeus, joka perustuu Suomen perustuslain (731/1999) lisäksi myös muuhun kansalliseen lainsäädäntöön ja useisiin suosituksiin ja ohjelmiin.
- YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus (SopS 59–60/1991), useat muut ihmisoikeussopimukset ja perustuslaki velvoittavat toimiin, joilla lasten osallisuutta vahvistetaan ja tuetaan.

Lapsen oikeuksien sopimuksen 12 artikla

- Lapsen oikeuksien sopimuksen 12 artikla takaa jokaiselle lapselle, joka kykenee muodostamaan näkemyksensä, oikeuden ilmaista ne vapaasti kaikissa häntä koskevissa asioissa ja oikeuden saada oman näkemyksensä huomioon otetuksi.
- Lapsen näkemykset häntä koskevissa asioissa on selvitettävä ja otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti (12 artiklan 1 kappale).
- Sopimuskohta velvoittaa myös antamaan lapselle mahdollisuuden tulla kuulluksi häntä koskevissa oikeudellisissa ja hallinnollisissa toimissa (12 artiklan 2 kappale).

Yleiskommentti nro 12 (2009)

Lapsen oikeus tulla kuulluksi

- Lapsen oikeuksien sopimuksen täytäntöönpanoa valvova ja edistävä YK:n lapsen oikeuksien komitea on julkaissut laajan yleiskommentin lasten osallistumisoikeuksista (yleiskommentti nro 12 (2009) Lapsen oikeus tulla kuulluksi).
- Kyseisessä yleiskommentissa on muun muassa määritelty lasten kuulemista ja osallistumista koskevia perusedellytyksiä (kohdat 132-134). Edellytykset koskevat sekä yksittäistä lasta että lapsiryhmiä.

Kansallinen lainsäädäntö

- Lapsen oikeuksien sopimuksen myötä lasten näkemysten kuuleminen ja huomioon ottaminen on vahvistunut Suomessa. Lasten kuulemiseen sekä mahdollisuuksiin osallistua ja vaikuttaa kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota.
- Suomen perustuslain (731/1999) mukaan lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.
- Säännöksellä halutaan korostaa, että lapsia tulee kohdella sekä aikuisväestöön nähden tasa-arvoisina, yhtäläiset perusoikeudet omaavina ihmisinä että keskenään yhdenvertaisesti.
- Jokaista lasta tulee kohdella yksilönä, ei passiivisena toiminnan kohteena (HE 309/1993 vp, s. 44–45).

Lasten ja nuorten osallisuus kansallisessa lapsistrategiassa (1/4)

- Lasten ja nuorten osallisuuden edistäminen ja esteiden poistaminen ovat lapsistrategian keskeisimpiä lähtökohtia ja tavoitteita.
- Useissa tutkimuksissa on esitetty huoli siitä, että mahdollisuus vaikuttaa ei toteudu yhdenvertaisesti eri lapsiryhmien välillä, vaan osa lapsista ja nuorista joutuu kamppailemaan osallistumisoikeuksiensa puolesta muita enemmän (mm. OMJU 2020:10, THL 2017).

Lasten ja nuorten osallisuus kansallisessa lapsistrategiassa (2/4)

- Lapsistrategian tavoitteena on vahvistaa lasten osallisuutta ja luoda tapoja, joilla monenlaisten lasten osallisuus yhteiskunnassa vahvistuu.
- Lapsistrategiassa vahvistetaan myös aikuisten ymmärrystä lasten osallisuudesta, aikuisten prosessia, vastavuoroisuutta sekä uudenlaisia tapoja ymmärtää lasten osallisuus.
- Tavoitteena on luoda lasten osallisuudesta keskeinen arvo yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa, jolloin lapset ovat osa yhteiskuntaa sekä tämän hetken että tulevaisuuden kansalaisina.

Lasten ja nuorten osallisuus kansallisessa lapsistrategiassa (3/4)

- Lapsistrategia pyrkii laajentamaan ymmärrystä ”lapsille kuuluvista asioista” sekä ylittämään eri hallinnonalojen raja-aitoja, sillä lasten osallisuuden vahvistaminen vaatii myös viranomaistahojen ja muiden toimijoiden yhteisen työn rakenteita.

Lasten ja nuorten osallisuus kansallisessa lapsistrategiassa (4/4)

- Lapsistrategian valmistelussa on ollut erilaisia pilotteja
 - Lastensuojelulain uudistaminen
 - Translain uudistaminen
 - Lanzaroten sopimuksen toimeenpano Suomessa
 - Lasten ja nuorten oma osallisuuskampanjan

Lasten osallisuus tulevaisuudessa

- Tulevaisuudessa suomalaisessa yhteiskunnassa tullaan vahvistamaan tapoja, joiden avulla monenlaiset lapset kokevat tulevansa kuulluiksi ja nähdyiksi.
- Kaikilla lapsilla on mahdollisuus käyttää erilaisia mutta samanarvoisia tapoja ja väyliä vaikuttaa itselleen merkityksellisiin asioihin oma ikä ja kehitystaso huomioiden.

Kansallisen lapsistrategian toimeenpano on kaikkien yhteinen asia

*Lapsen oikeudet eivät toteudu itsestään.
Niiden edistämiseen tarvitaan meitä
kaikkia!*

Kiitos!

Lapsistrategian verkkosivuilta
lisätietoa:

www.lapsistrategia.fi

Johanna Laisaari
johanna.laisaari@gov.fi

The logo for 'Lapsi-strategia' is located in the bottom left corner. It consists of the words 'LAPSI-' and 'strategia' in a bold, sans-serif font, stacked vertically. The text is white and is set against a green background that has a white, curved, brushstroke-like shape behind it.

LAPSI-
strategia